

Бойко Т.Ю.*к.е.н., доцент кафедри фінансів, обліку та маркетингу,
ДВНЗ Придніпровської державної академії
будівництва та архітектури***Boiko Tetiana***Prydniprovsk State Academy of Civil Engineering and Architecture*

МЕХАНІЗМ КОНТРОЛІНГУ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ: НЕОБХІДНІСТЬ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ

THE MECHANISM OF CONTROLLING CASH FLOWS OF ECONOMIC ENTITIES: NECESSITY FOR FORMATION AND REALIZATION

Анотація. У статті проведено аналіз підходів науковців до поняття грошових потоків, за результатом якого узагальнено окремі групи авторів, які визначають цей термін за певним критерієм. Проаналізовано підходи до поняття контролінгу задля визначення його місця в системі управління підприємством. Узагальнено основні, першочергові завдання щодо підвищення ефективності управління грошовими потоками, що забезпечується необхідністю створення та функціонування спеціального механізму контролінгу грошових потоків у системі фінансового контролінгу підприємства. Надалі розроблено структуру такого механізму, надано характеристику його складових частин. Запропонований механізм складається з трьох блоків, таких як блок нормативного забезпечення функціонування механізму, блок організаційного забезпечення та обліково-економічний блок. Комунікаційні зв'язки між ними забезпечують формування інформації, яка є підставою для прийняття управлінських рішень. Реалізація прийнятих рішень буде сприяти ефективному руху грошових потоків та, як наслідок, зміцненню фінансового стану підприємства.

Ключові слова: грошові потоки, фінансовий контролінг, механізм фінансового контролінгу, управління грошовими потоками, управлінські рішення.

Постановка проблеми. В сучасному стані економічної кризи основним завданням суб'єктів господарювання є раціональне управління грошовими потоками задля підвищення ефективності його функціонування, що дасть змогу забезпечити фінансову стабільність та безперервність діяльності підприємства, прискорити обіг оборотного капіталу, знизити ризик неплатежів та отримати прибуток. У зв'язку з цим велика увага, приділена управлінню грошовими потоками, обумовлена необхідністю ефективного управління оборотним капіталом (оцінка забезпеченості найбільш ліквідними активами в короткостроковому періоді); планування періодичності та тривалості капітальних витрат; управління фінансуванням капітальних потреб (визначення структури джерел фінансування (власні кошти та кредитні ресурси, а також їх співвідношення)); управління

оптимізацією витрат для більш раціонального розподілу найбільш ліквідних ресурсів підприємства в процесі виробництва та забезпечення економічного зростання.

Задля забезпечення ефективного управління грошовими потоками суб'єктам господарювання в сучасних умовах розвитку економіки доцільно впроваджувати механізм фінансового контролінгу, що обумовлено потребою самостійно знаходити джерела формування власних фінансових ресурсів, забезпечувати доцільність їх використання задля отримання максимального фінансового результату.

Економічне зростання будь-якого суб'єкта господарювання характеризується його фінансовою рівновагою та максимізацією балансової вартості підприємства, яка формується завдяки обсягу грошових потоків. Таким чином, функціонування механізму контролінгу грошових потоків є одним із першочергових завдань, тому що управлінський персонал щодня стикається з прогнозуванням, оптимізацією найбільш ліквідних активів підприємства та управлінням ними. Вони приймають рішення, які пов'язані із запобіганням знеціненню грошових коштів під впливом інфляції, забезпеченням ритмічної поточної діяльності, підтримкою ділової репутації підприємства як надійного фінансового партнера. Однак при цьому необхідно мінімізувати обсяг надлишкових грошей, які можна використати для короткострокових вкладень, що в подальшому приведе до отримання додаткового доходу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичним та методичним засадам управління грошовими потоками в системі фінансового контролінгу присвячено певні роботи вітчизняних науковців. Так, група авторів Л.Л. Гриценко, І.М. Боярко, В.В. Роечко розробили теоретичну концепцію контролінгу грошових потоків підприємств, що ґрунтується на системному підході та спрямована на досягнення фінансової рівноваги в довгостроковій та короткостроковій перспективі [1, с. 148]. О.В. Гладкова у власній роботі визначила зміст та алгоритм формування системи фінансового контролінгу для управління фінансовими потоками в логістичних системах [2, с. 49]. Г.В. Тельнова побудувала механізм підсистеми контролінгу в системі фінансового менеджменту підприємства та

запропонувала організаційну структуру фінансово-економічної служби підприємства [3, с. 140]. М.М. Буднік та Т.Т. Аскеров у власному дослідженні узагальнили сучасні наукові підходи та методи щодо вдосконалення організації фінансового планування на підприємстві за рахунок впровадження контролінгу грошових потоків [4, с. 113]. С.М. Шуляренко та Д.П. Лісовенко дослідили теоретичні аспекти контролінгу грошових потоків, запропонували визначення контролінгу грошових потоків та виділили його завдання, доповнили класифікацію грошових потоків класифікаційною ознакою «для досягнення цілей контролінгу грошових потоків», виділили фактичні та бюджетні грошові потоки, а також грошові потоки центрів відповідальності [5, с. 139]. Результати проведеного аналізу публікацій показали, що питання формування та оцінювання результатів функціонування механізму управління грошовими потоками висвітлені недостатньо.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Важливість розроблення та впровадження механізму контролінгу грошових потоків обумовлюється тим, що вони є надійним інструментом фінансування як поточної господарської діяльності підприємства в усіх її напрямках, так і забезпечення інвестиційних заходів у довгостроковому періоді, тому ритмічне функціонування механізму фінансового контролінгу грошових потоків забезпечить подальший розвиток підприємства та зростання кінцевого результату його господарської діяльності, що зумовлює актуальність дослідження.

Мета статті. Головною метою роботи є обґрунтування необхідності та розроблення механізму фінансового контролінгу грошових потоків підприємства.

Виклад основного матеріалу. Для розроблення ефективного механізму фінансового контролінгу управління грошовими потоками насамперед необхідно розуміти їх економічний зміст, класифікацію та структуру. В економічній літературі існує декілька підходів до тлумачення поняття «грошовий потік». Так, в нормативно-законодавчій базі, а саме в Міжнародному стандарті бухгалтерського обліку 7 «Звіт про рух грошових коштів» та в Національному стандарті бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», потоки грошових коштів визначаються як надходження й виплати грошових коштів та еквівалентів грошових коштів.

Ознайомлення з науковими працями провідних учених-економістів дало змогу виділити три групи науковців, які тлумачать поняття «грошові потоки» з певними особливостями. Так, група науковців, до якої належать А.Г. Загородня, Г.Л. Вознюк, Т.С. Смовженко, О.В. Павловська, Н.М. Притуляк, Н.Ю. Невмержицька, Г.Г. Старостенко, Н.В. Мірко [6–8], вважають, що грошовий потік ототожнюється з надходженнями та витратами грошових коштів у процесі здійснення господарської діяльності підприємства. Наступна група науковців (І.А. Бланк, Г.О. Краменко, В.І. Краменко, І.А. Маркіна, Є.В. Мних, О.В. Мартякова, І.Ю. Спіфанова) додають до економічного поняття фактор часу й тлумачать грошові потоки як сукупність надходжень і виплат грошових коштів за певний період часу, які в процесі господарської діяльності формують надлишок грошових коштів або їх нестачу [9–15]. Третя група науковців (Ф.Ф. Бутинець, А. Гропеллі, Е. Нікбахт, Г.Г. Кірейцев) визнають грошовий потік окремим об'єктом фінансового аналізу, який розглядають як фактор оцінювання та впливу на фінансову стійкість, ліквідність та платоспроможність підприємства [16–18]. Аналізуючи вищевикладене, доходимо висновку, що задля ефективного управління грошовими потоками доцільно враховувати і фактор

часу, і фактор їх впливу на фінансову стійкість, ліквідність та платоспроможність підприємства в розрізі певних видів господарської діяльності. Такий підхід до економічного визначення грошових потоків зумовлює найбільш поширену їх класифікацію за видами господарської діяльності, а саме операційний, інвестиційний та фінансовий.

Потреба створення ефективної системи управління грошовими потоками підприємства незаперечна, як і важливість усвідомлення необхідності розроблення теоретичних аспектів її функціонування для апарату фінансового менеджменту підприємств.

Основною метою ефективного управління грошовими потоками є забезпечення фінансової рівноваги суб'єкта господарювання в процесі його діяльності, що досягається шляхом збалансування потоків надходження й витрачання грошових коштів, тому серед основних завдань, що спрямовані на досягнення визначеної мети ефективного управління грошовими потоками підприємства, слід назвати:

- економічне обґрунтування джерел, обсягів та періодичності залучення позикових грошових потоків;
- обґрунтування напрямів, обсягів, періодичності та пріоритетності витрачання коштів;
- забезпечення достатньої платоспроможності суб'єкта господарювання, належного рівня його фінансової стійкості та ділової активності;
- забезпеченні інтенсивності та достатності формування грошових потоків;
- максимізацію чистого грошового потоку [18, с. 53].

Реалізацію цих завдань забезпечить впровадження механізму фінансового контролінгу, який є дієвим заходом підвищення ефективності управління та оптимізації грошових потоків суб'єкта господарювання.

Поняття контролінгу походить від дієслова «to control» і перекладається як управління та спостереження, але в розвинених країнах Європи та США це поняття майже не використовується та ототожнюється з управлінським обліком. У вітчизняній економічній літературі найчастіше поняття контролінгу та управлінського обліку використовуються як синоніми. На практиці український бізнес використовує систему контролінгу як симбіоз систем планування, аналізу, управлінського обліку та контролю господарської діяльності підприємства, яка забезпечує прийняття виважених та обґрунтованих управлінських рішень.

Задля переходу до світових стандартів ведення бізнесу в контексті підтримки належної ліквідності на підприємствах України доцільно запровадити контролінг грошових потоків, під яким розуміють специфічну інформаційну систему, що забезпечує контроль, регулювання й балансування руху грошових коштів на базі принципу управління за відхиленнями. Стратегічний контролінг грошових потоків спрямований на забезпечення фінансової рівноваги й формування стабільних внутрішніх і зовнішніх джерел фінансування підприємства в довгостроковій перспективі. Оперативний контролінг грошових потоків спрямований на збалансування додатних і від'ємних потоків грошових коштів задля забезпечення поточної платоспроможності підприємства, під якою вважаємо за доцільне розуміти додатне значення чистого грошового потоку, оцінювання якого здійснюється за допомогою звіту про рух грошових коштів [9, с. 126].

Сьогодні все більше необхідно розглядати контролінг не тільки як інформаційну систему й сукупність методів та процедур, але й як філософію та спосіб мислення керівників, орієнтовані на ефективне використання ресурсів і розвиток підприємства

в довгостроковій перспективі, адже від самого існування системи контролінгу на підприємстві успіху досягнуто не буде, потрібне ще бажання керівників нижчих рівнів бути відповідальними за свою діяльність та вдосконалювати її. Саме інструментами контролінгу це бажання можна активувати. З огляду на вищезазначене пропонуємо визначити контролінг грошових потоків як напрям управлінської діяльності, який завдяки інструментам бюджетування, обліку відповідальності, аналізу та оперативного контролю грошових потоків забезпечує такий спосіб мислення й діяльності керівників (менеджерів) центрів грошової відповідальності, за якого буде досягнуто максимальне надходження, ефективне витрачання грошей та збалансованість грошових потоків.

Серед основних завдань контролінгу грошових потоків виділимо такі [9, с. 143]:

- 1) аналіз грошових потоків на основі визначення якості, ліквідності, достатності, ефективності грошових потоків;
- 2) планування грошових потоків, що включає бюджетування, складання графіків надходжень виручки, графіків виплати заробітної плати, графіків погашення зобов'язань, графіків погашення кредитів, платіжних календарів, податкових календарів, касових планів, планів оплат на день за підрозділами тощо;
- 3) виділення центрів відповідальності за формування вхідних і вихідних грошових потоків, в межах яких слід встановлювати причини й винуватців відхилень фактичних грошових потоків від бюджетних, їх наслідки;
- 4) оперативний контроль за наявністю та витрачанням коштів;
- 5) розроблення оптимальних рішень щодо руху грошових коштів задля забезпечення позитивних чистих грошових потоків, синхронізованих у часі;
- 6) підготовка управлінської звітності щодо руху грошових коштів.

Фінансовий контролінг грошових потоків є підсистемою фінансового контролінгу та охоплює тільки частину етапів процесу розроблення й реалізації фінансової стратегії підприємства. Функціонування фінансового контролінгу грошових потоків забезпечується певним механізмом, структуру якого, на нашу думку, можна представити трьома блоками.

Блок 1. Нормативне забезпечення функціонування механізму здійснюється на підставі розробленої нормативно-законодавчої бази як на державному рівні, так і на рівні суб'єкта господарювання. До нормативно-законодавчих актів на рівні держави можна віднести закони України, положення та інструкції НБУ, інші стандарти, які забезпечують легітимний рух грошових потоків та формування інформації зовнішнім та внутрішнім користувачам щодо ліквідності та платоспроможності будь-якого підприємства (організації, компанії). Суб'єкт господарювання також розробляє пакет власних нормативних регламентів, які забезпечують організацію руху грошових потоків, враховуючи певні особливості господарської діяльності задля забезпечення його ліквідності та платоспроможності на достатньому рівні. До таких можна віднести положення про відділ контролінгу на підприємстві, посадові інструкції робітників такого відділу, наказ про облікову політику тощо.

Блок 2. Організаційне забезпечення функціонування механізму. В структурі цього блоку можна виокремити такі складові частини.

- 1) Функції фінансового контролінгу грошових потоків:
 - планова, що забезпечує координацію довгострокових та поточних планів, стратегічне та оперативне бюджетування грошових потоків підприємства;
 - аналітична, що забезпечує отримання аналітичних результатів аналізу грошових потоків, розрахунок відхилень від

запланованих показників та оцінювання пріоритетних напрямів удосконалення їх ефективності;

- облікова, що забезпечує узагальнення інформації про грошові потоки та її оброблення, складання внутрішньої та зовнішньої звітності для надання користувачам певної інформації про рух грошових коштів;

- контрольна, що забезпечує функціонування системи внутрішнього контролю та інструментарію щодо запобігання зловживанням з грошовими коштами підприємства.

2) Організаційне забезпечення, яке реалізується за допомогою двох підсистем, таких як організаційно-тактична та організаційно-методична.

Організаційно-тактична підсистема забезпечить формування мети в межах загальної концепції управління грошовими потоками підприємства, формування комунікаційних зв'язків між центрами відповідальності, які сприяють процесу управління грошовими коштами через систему фінансового контролінгу. Крім того, завдяки організації відділу фінансового контролінгу на підприємстві, розподілу повноважень між робітниками, розробленню мотиваційних і стимулюючих регламентів та встановлення персональної відповідальності осіб можна підвищити ефективність управління грошовими потоками, що забезпечить зростання прибутковості, зміцнення фінансової стійкості та платоспроможності суб'єкта господарювання.

Організаційно-методична підсистема забезпечить впровадження інструментів щодо реалізації функцій фінансового контролінгу грошових потоків підприємства, а саме сучасні методичні засади планування, обліку, аналізу та контролю.

Блок 3. Обліково-економічний блок, який забезпечує процеси фінансування цього механізму, ефективне управління витратами та мотиваційні аспекти його функціонування. В структурі цього блоку доцільно виокремити систему бюджетування грошових потоків у короткостроковому періоді та стратегічному аспекті. Задля узагальнення інформації виокремлюють систему управлінського обліку. Крім того, задля підвищення ефективності управління грошовими потоками доцільно забезпечити функціонування системи аналізу та їх оптимізації.

Результатом функціонування цього механізму є прийняття управлінських рішень, які забезпечать ефективний рух грошових потоків та, як наслідок, міцний фінансовий стан підприємства. Власники та керівники українських підприємств розуміють необхідність реорганізації системи управління, але часто відсутні необхідні знання та досвід, а також бракує відповідних спеціалістів. Фінансова криза створює додаткові складнощі, але, з іншого боку, виявляє основні проблеми, які потребують першочергового вирішення. Реорганізація системи управління для більшості підприємств є просто життєво необхідною.

Висновки і пропозиції. У статті узагальнені основні завдання ефектного управління грошовими потоками та впровадження системи фінансового контролінгу. За результатами дослідження обгрунтовано необхідність розроблення та функціонування механізму фінансового контролінгу грошових потоків. У статті запропоновано структуру механізму фінансового контролінгу грошових потоків. В процесі взаємодії структурних елементів механізму забезпечується ухвалення управлінських рішень щодо підтримки фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності як у короткостроковому періоді, так і на перспективу. Запропонований механізм дасть можливість вибрати найвигіднішу альтернативу оптимізації грошових потоків суб'єкта господарювання, що дасть змогу забезпечити необхідний рівень його ділової та фінансової успішності.

Література:

1. Гриценко Л.Л., Боярко І.М., Роечко В.В. Контролінг грошових потоків. *Актуальні проблеми економіки*. 2010. № 3. С. 148–154.
2. Гладкова О.В. Місце фінансового контролінгу в управлінні фінансовими потоками в логістичних системах. *Вісник Національного Університету «Львівська політехніка»*. 2018. № 892. С. 49–56.
3. Тельнова Г.В. Підсистема контролінгу в системі фінансового менеджменту підприємства. *Галицький економічний вісник*. 2012. № 4(37). С. 140–147.
4. Буднік М.М., Аскеров Т.Т. Вдосконалення організації фінансового планування на підприємстві за рахунок впровадження контролінгу грошових потоків. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва*. 2015. № 3(1). С. 113–120.
5. Шуляренко С.М., Лісовенко Д.П. Теоретичні аспекти та інструменти контролінгу грошових потоків підприємств. *Водний транспорт*. 2016. Вип. 1. С. 139–146.
6. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С. Фінансовий словник. 3-тє вид., випр. та доп. Київ : Знання, КОО, 2000. 587 с.
7. Павловська О.В., Прутуляк Н.М., Невмержицька Н.Ю. Фінансовий аналіз : навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. Київ : КНЕУ, 2002. 388 с.
8. Старостенко Г.Г., Мірко Н.В. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 224 с.
9. Бланк І.А. Финансовый менеджмент: учебный курс. 2-е изд., перераб. и доп. Киев : Ника-Центр ; Эльга, 2004. 656 с.
10. Краменко Г.О., Чорна О.Е. Фінансовий менеджмент : підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 520 с.
11. Краменко В.І., Холод Б.І. та ін. Управління ресурсами підприємства : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 288 с.
12. Маркіна І.А. Менеджмент підприємства. Київ : Вища школа, 2000. 76 с.
13. Мних С.В. Економічний аналіз діяльності підприємства : підручник. Київ : Київський національний торгово-економічний університет, 2008. 514 с.
14. Мартякова О.В. Грошові потоки в системі управління фінансово-господарською діяльністю підприємства. *Наукові праці. Серія: Економічна. Донецьк*. 2007. Вип. 32(126). С. 158–162.
15. Спіфанова І.Ю. Вхідні та вихідні грошові потоки підприємства як економічна категорія. *Сучасні тенденції розвитку фінансових та інноваційно-інвестиційних процесів в Україні* : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції. Вінниця. 2013. С. 247–249.
16. Бутинець Ф.Ф. Економічний аналіз : навчальний посібник. Житомир : Рута, 2003. 680 с.
17. Нікбахт Е., Гроппеллі А. Финансы / пер. з англ. В.Ф. Овсієнка, В.Я. Мусієнка. Київ : Основи, 1993. 383 с.
18. Кірейцев Г.Г. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2002. 496 с..
2. Ghladkova O.V. (2018) Misce finansovogho kontroliughu v upravlinni finansovymy potokamy v lohistychnykh systemakh [The place of financial controlling in the management of financial flows in logistics systems]. *Visnyk Nacionaljnogho Universytetu "Ljvivsjska politekhnika"*, no. 892, pp. 49–56.
3. Teljnova Gh.V. (2012) Pidsistema kontroliughu v systemi finansovogho menezhmentu pidpryjemstva [Controlling subsystem in the enterprise financial management system]. *Ghalyckyj ekonomichnyj visnyk*, no. 4(37), pp. 140–147.
4. Budnik M.M., Askerov T.T. (2015) Vdoskonalennja orghanizaciji finansovogho planuvannja na pidpryjemstvi za rakhunok vprovadzhennja kontroliughu ghroshovykh potokiv [Improvement of organization of financial planning at the enterprise due to introduction of control of cash flows]. *Problemy i perspektyvy rozvytku pidpryjemnyctva*, no. 3(1), pp. 113–120.
5. Shuljarenko S.M., Lisovenko D.P. (2016) Teoretychni aspekty ta instrumenty kontroliughu ghroshovykh potokiv pidpryjemstv [Theoretical aspects and tools for controlling the cash flows of enterprises]. *Vodnyj transport*, vol. 1, pp. 139–146.
6. Zaghorodnij A.Gh., Voznjuk Gh.L., Smovzhenko T.S. (2000) Finansovyj slovnyk [Financial dictionary]. Kyjiv : Znnanja. (in Ukrainian)
7. Pavlovsjska O.V., Prytuljak N.M., Nevmerzhyckja N.Ju. (2002) Finansovyj analiz [Financial analysis]. Kyjiv : KNEU. (in Ukrainian)
8. Starostenko Gh.Gh., Mirko N.V. (2006) Finansovyj analiz [Financial analysis]. Kyjiv : Centr navchaljnoji literatury. (in Ukrainian)
9. Blank Y.A. (2004) Fynansovyj menezhment [Financial management]. Kyjiv : Nyka-Centr ; Eljgha. (in Ukrainian)
10. Kramenko Gh.O., Chorna O.E. (2006) Finansovyj menezhment [Financial management]. Kyjiv : Centr navchaljnoji literatury. (in Ukrainian)
11. Kramenko V.I., Kholod B.I. ta in. (2004) Upravlinnja resursamy pidpryjemstva [Enterprise resource management]. Kyjiv : Centr navchaljnoji literatury. (in Ukrainian)
12. Markina I.A. (2000) Menezhment pidpryjemstva [Enterprise Management]. Vyshha shkola. (in Ukrainian)
13. Mnykh Je.V. (2008) Ekonomichnyj analiz dijajlnosti pidpryjemstva [Economic analysis of the enterprise]. Kyjiv : Kyjiv. Nac. Torgh. Ek. Un-t. (in Ukrainian)
14. Martjakova O.V. (2007) Ghroshovi potoky v systemi upravlinnja finansovo-ghospodarsjkoju dijajlnistju pidpryjemstva [Cash flows in the system of management of financial and economic activity of the enterprise]. *Naukovi pracj. Serija: Ekonomichna. Donecjk*, vol. 32(126), pp. 158–162.
15. Jepifanova I.Ju. (2013) Vkhidni ta vykhidni ghroshovi potoky pidpryjemstva jak ekonomichna kategorija [Enterprise input and output cash flows as an economic category]. *Proceedings of the Suchasni tendenciji rozvytku finansovykh ta innovacijno-investycijnykh procesiv v Ukrajinj (Ukrainian, Vinnycja, Berezenj, I, 2013)*, Vinnycja : VNTU, pp. 247–249.
16. Butynecj F.F. (2003) Ekonomichnyj analiz [Economic analysis]. Zhytomyr : Ruta. (in Ukrainian)
17. Nikbakht E., Ghroppelli A. (1993) Finansy [Finances]. Kyjiv : Osnovy. (in Ukrainian)
18. Kirejcev Gh.Gh. (2002) Finansovyj menezhment [Financial management]. Kyjiv : CUL. (in Ukrainian)

References:

1. Ghrycenko L.L., Bojarko I.M., Rojenko V.V. (2010) Kontroliugh ghroshovykh potokiv [Controlling cash flows]. *Aktualjni problemy ekonomiky*, no. 3, pp. 148–154.

Аннотация. В статье проведен анализ подходов ученых к понятию денежных потоков, по результатам которого обобщены отдельные группы авторов, которые определяют этот термин по определенному критерию. Проанализированы подходы к понятию контроллинга с целью определения его места в системе управления предприятием. Обобщены основные, первоочередные задания касательно повышения эффективности управления денежными потоками, что обеспечивается необходимостью создания и функционирования специального механизма контроллинга денежных потоков в системе финансового контроллинга предприятия. Далее разработана структура такого механизма, предоставлена характеристика его составляющих. Предложенный механизм состоит из трех блоков, таких как блок нормативного обеспечения функционирования механизма, блок организационного обеспечения и учетно-экономический блок. Коммуникационные связи между ними обеспечивают формирование информации, которая является основанием для принятия управленческих решений. Реализация принятых решений будет способствовать эффективному движению денежных потоков и, как следствие, укреплению финансового состояния предприятия.

Ключевые слова: денежные потоки, финансовый контроллинг, механизм финансового контроллинга, управление денежными потоками, управленческие решения.

Summary. The article analyzes the approaches of scientists to the concept of cash flows, which resulted in generalization of certain groups of authors who define this term according to certain separate criteria. Approaches to the concept of “controlling” are analyzed in order to determine its place in the enterprise management system. The work summarizes the main, first and foremost tasks to improve the efficiency of cash flow management, which is ensured by the need to create and operate a special mechanism for cash flows controlling in the system of financial control of the enterprise. The structure of such mechanism is developed and its components are described. The proposed mechanism consists of three blocs: the bloc of normative support of functioning of the mechanism, the bloc of organizational support and the accounting and economic bloc. The bloc of regulatory support performs the functions of generalization and development of the regulatory framework, which allows providing the cash flow management in the legislative field. The bloc of organizational support offer to distinguish: functions of financial controlling of cash flows and organizational support which is realized with the help of organizational-tactical and organizational-methodical subsystems. The organizational-tactical subsystem will ensure the formation of a goal within the general concept of cash flow management of the enterprise, the formation of communication links between the centers of responsibility, which contribute to the process of managing cash through a system of financial controlling. The organizational and methodical subsystem will provide the implementation of tools for the providing of financial control functions of the enterprise cash flows, namely, modern methodological principles of planning, accounting, analysis and control. Accounting and economic unit provides the processes of financing this mechanism, effective cost management and motivational aspects of its operation. Communication links between them provide the formation of information that is the basis for managerial decisions. The implementation of the adopted decisions will contribute the efficient cash flows movement and, as a consequence, the strengthening of financial condition of the enterprise.

Keywords: cash flows, financial controlling, financial controlling mechanism, cash flow management, management decisions.